

Л. А. Найдюнова, Ю. С. Чаплінська, О. О. Малецька, М. І. Найдюнов; упоряд. І. М. Найдюнов

Найдюнова Л. А. Медіа і твоє майбутнє. Діагностично-розвивальний проєкт "медіакультура в часи пандемії" перша частина.: інформаційний бюлетень. Січень ' 2021[Електронний ресурс] / Л. А. Найдюнова, Ю. С. Чаплінська, О. О. Малецька, М. І. Найдюнов; упоряд. І. М. Найдюнов,— К. : ІСПП НАПН України, 2021. – 62 с. – Url: <http://doi.org/10.59416/WKHS3957> ; http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2021-1.pdf.

Анотація. Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського опитування, проведеного протягом листопада-грудня 2020 року лабораторією психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України відповідно до програми всеукраїнського експерименту з упровадження медіаосвіти, затвердженої наказом МОН України № 1199 від 18.08.2017 р., у співпраці в межах Українського медіаосвітнього консорціуму з Інститутом рефлексивних досліджень і спеціалізації ІРІС, Українською асоціацією медіапсихологів та медіапедагогів.

У динамічному довідковому бюлетені представлено результати всеукраїнського масового опитування школярів, що проводилося в межах дослідження за темою “Інноваційні психологічні засоби розвитку медіаосвіти в Україні” (2020 – 2022 рр.) та згідно з п. 86 Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 років. Опитування проводилося серед учнів 7 – 10-х класів 75 закладів загальної середньої освіти – баз всеукраїнського експерименту з масового впровадження медіаосвіти (3314 учнів у всіх областях України, крім АР Крим, Харківської, Хмельницької та Одеської і м. Київ).

У першій частині представлено результати першого в Україні дослідження ставлення підлітків до роботів, кіборгізації тілесності, ризиків технологічного майбутнього, роль у цьому медіа. Включено також дані щодо уявлень підлітків про майбутню професію, спілкування, загальне позитивне ставлення до життя, традиційний і цифровий патріотизм. Учасники опитування можуть скористатися можливістю автоматичного генерування за наданим паролем Динамічного довідкового бюлетеню, який містить крім представленої в цьому виданні інформації також індивідуалізовану. Динамічний довідковий бюлетень є основою для нового типу суб'єктивно значимого для громад продукту з вивчення громадської думки, що утворюється в результаті репрезентативної рефлексії і використовується як основа для інноваційної розвивальної медіаосвітньої технології.

Для учасників медіаосвітнього експерименту, медіапсихологів і медіапедагогів, співробітників психологічних служб закладів освіти, науковців НАПН України, державних і місцевих органів влади та управлінців галузі освіти, спеціалістів Міністерства освіти і науки України, викладачів вищої школи і післядипломної педагогічної освіти, працівників ЗМІ, представників громадськості.

Ключові слова: медіакультура пандемії, інформаційна поведінка, критична медіаграмотність, моніторинг, переживання стосовно пандемії, репрезентативна рефлексія, технічна медіаграмотність.

**Л. А. Найдьонова, Н. І. , Ю. С. Чаплінська, О. О.
Малецька, М. І. Найдьонов**

**МЕДІА І ТВОЄ МАЙБУТНЄ.
ДІАГНОСТИЧНО-РОЗВИВАЛЬНИЙ ПРОЄКТ
«МЕДІАКУЛЬТУРА В ЧАСИ ПАНДЕМІЇ»
1 ЧАСТИНА.**

Упорядник І. М. Найдьонов

Київ – 2021

Найдьорова, Л. А Медіа і твоє майбутнє. Діагностично-розвивальний проєкт "медіакультура в часи пандемії" перша частина.: інформаційний бюлетень. Січень ' 2021[Електронний ресурс] / Л. А. Найдьорова, Ю. С. Чаплінська, О. О. Малецька, М. І. Найдьоров; упоряд. І. М. Найдьоров,— К. : ІСПП НАПН України, 2021. – 62 с. – Url: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2021-1.pdf. ¹ (2,1 а.а.) –

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського опитування, проведеного протягом листопада-грудня 2020 року лабораторією психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України відповідно до програми всеукраїнського експерименту з упровадження медіаосвіти, затвердженої наказом МОН України № 1199 від 18.08.2017 р., у співпраці в межах Українського медіаосвітнього консорціуму з Інститутом рефлексивних досліджень і спеціалізації ІРІС, Українською асоціацією медіапсихологів та медіапедагогів.

У динамічному довідковому бюлетені представлено результати всеукраїнського масового опитування школярів, що проводилося в межах дослідження за темою "Інноваційні психологічні засоби розвитку медіаосвіти в Україні" (2020 – 2022 рр.) та згідно з п. 86 Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 років. Опитування проводилося серед учнів 7 – 10-х класів 75 закладів загальної середньої освіти – баз всеукраїнського експерименту з масового впровадження медіаосвіти (3314 учнів у всіх областях України, крім АР Крим, Харківської, Хмельницької та Одеської і м. Київ).

У першій частині представлено результати першого в Україні дослідження ставлення підлітків до роботів, кіборгізації тілесності, ризиків технологічного майбутнього, роль у цьому медіа. Включено також дані щодо уявлень підлітків про майбутню професію, спілкування, загальне позитивне ставлення до життя, традиційний і цифровий патріотизм. Учасники опитування можуть скористатися можливістю автоматичного генерування за наданим паролем Динамічного довідкового бюлетеню, який містить крім представленої в цьому виданні інформації також індивідуалізовану. Динамічний довідковий бюлетень є основою для нового типу суб'єктивно значимого для громад продукту з вивчення громадської думки, що утворюється в результаті репрезентативної рефлексії і використовується як основа для інноваційної розвивальної медіаосвітньої технології.

Для учасників медіаосвітнього експерименту, медіапсихологів і медіапедагогів, співробітників психологічних служб закладів освіти, науковців НАПН України, державних і місцевих органів влади та управлінців галузі освіти, спеціалістів Міністерства освіти і науки України, викладачів вищої школи і післядипломної педагогічної освіти, працівників ЗМІ, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л. А. Найдьорова, Н. І. Череповська, Ю. С. Чаплінська, О. О. Малецька, М. І. Найдьоров, Н. Ф. Умеренкова, Н. Л. Дятел, О. Л. Вознесенська, Н. О. Обухова, Н. М. Зарицька, (регіональні координатори всеукраїнського експерименту, організатори в закладах освіти, студенти-практиканти факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка, члени секції «Медіапсихологія» КМАНум).*

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології НАПН України та ІРІС обов'язкове.

Адреса:
04070, м.Київ, вул. Андріївська, 15
тел. 425-24-08 , 425-22-87
факс. 425-45-56
<http://www.ispp.org.ua>

© Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2021

© Інститут рефлексивних досліджень і спеціалізації (ІРІС), 2021

¹ Загальна кількість сторінок в бюлетені визначається аналоговим методом за кількістю знаків в електронному бюлетені. Інформація в динамічному бюлетені не є сталою і на різних етапах обробки і приєднання даних буде варіюватися.

ЗМІСТ

РОБОТИ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ 4

Взаємодія з роботами/штучним інтелектом 4

Роботи і пандемія 9

Ставлення до роботизації тіла 10

Досвід взаємодії з роботами і цікавість до роботехніки 15

Олюднення роботів та їх функцій 17

Ризики надмірної роботизації людського буття в найближчій перспективі 18

Роль медіа в формуванні уявлень про роботів 23

2. ПРОФЕСІЙНЕ МАЙБУТНЄ 25

Обґрунтованість вибору професії 25

Орієнтація на ІТ-сферу 30

Комунікаційні уміння і реагування на конфліктні ситуації 31

Позитивні життєві цінності та орієнтири 32

3. ПАТРІОТИЗМ ЦИФРОВОЇ ДОБИ 35

Традиційний та інформаційний патріотизм 35

Шкали травми війни 40

Довіра до новинних медіа і громадянська активність 44

Дружба онлайн і офлайн 46

Короткі коментарі до отриманих даних 54

Список використаної літератури 58

1. РОБОТИ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Взаємодія з роботами/штучним інтелектом

У цілому

Ступінь прийняття роботів/штучного інтелекту (сума балів) max=39	27.59
--	-------

За статтю

	чол.	жін.
Ступінь прийняття роботів/штучного інтелекту (сума балів) max=39	28.20	27.10

Клас

	7-8	9-11
Ступінь прийняття роботів/штучного інтелекту (сума балів) max=39	27.66	27.78

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Ступінь прийняття роботів/штучного інтелекту (сума балів) max=39	26.44	27.66	28.14	27.84

4-10. Для мене можливо і навіть бажано прийняти робота (штучний інтелект)

Оцінка в балах від 1 до 5, де 1- найменше згоден, 5 – найбільше згоден (середній бал)

У цілому

як близького родича	2.83
як близького друга	2.87
як сусіда по будинку	2.87
як колегу по роботі	3.11
як громадянина моєї країни	2.92
як гостя (туриста) моєї країни	3.13
не хотів би бачити в моїй країні	2.47

За статтю

	чол.	жін.
--	------	------

як близького родича	3.01	2.67
як близького друга	3.05	2.70
як сусіда по будинку	3.03	2.72
як колегу по роботі	3.21	3.01
як громадянина моєї країни	2.92	2.91
як гостя (туриста) моєї країни	3.08	3.17
не хотів би бачити в моїй країні	2.59	2.37

Клас

	7-8	9-11
як близького родича	2.91	2.79
як близького друга	2.98	2.82
як сусіда по будинку	2.90	2.85
як колегу по роботі	3.07	3.15
як громадянина моєї країни	2.98	2.91
як гостя (туриста) моєї країни	3.14	3.15
не хотів би бачити в моїй країні	2.60	2.42

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
як близького родича	2.69	2.85	2.99	2.64
як близького друга	2.72	2.92	2.94	2.78
як сусіда по будинку	2.73	2.87	2.95	2.85
як колегу по роботі	2.95	3.08	3.24	3.12
як громадянина моєї країни	2.75	2.90	3.01	3.00
як гостя (туриста) моєї країни	2.97	3.08	3.23	3.25
не хотів би бачити в моїй країні	2.42	2.49	2.51	2.43

11-20. Для мене можливо прийняти робота/штучний інтелект (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

як помічника у хатній роботі	76.98
як іграшку/партнера для розваг	52.74
як домашнього улюбленця	36.38

як приятеля	41.30
у соціальній ролі однокласника/колеги по навчанню	38.44
у соціальній ролі сусіда по кімнаті	29.26
у соціальній ролі члена команди у спільній справі	52.48
у соціальній ролі няні/доглядача	32.25
у соціальній ролі тренера/коуча/тьютора/вчителя/вихователя	48.19
у соціальній ролі захисника/охоронця	58.68
у соціальній ролі партнера в стосунках (хлопця/дівчини)	15.98

За статтю

	чол.	жін.
як помічника у хатній роботі	77.16	76.76
як іграшку/партнера для розваг	55.93	49.96
як домашнього улюбленця	38.36	34.53
як приятеля	43.88	38.81
у соціальній ролі однокласника/колеги по навчанню	38.17	38.54
у соціальній ролі сусіда по кімнаті	32.85	25.95
у соціальній ролі члена команди у спільній справі	53.24	51.79
у соціальній ролі няні/доглядача	32.67	31.74
у соціальній ролі тренера/коуча/тьютора/вчителя/вихователя	48.96	47.48
у соціальній ролі захисника/охоронця	61.73	56.03
у соціальній ролі партнера в стосунках (хлопця/дівчини)	19.10	13.13

Клас

	7-8	9-11
як помічника у хатній роботі	72.98	79.39
як іграшку/партнера для розваг	50.79	53.33
як домашнього улюбленця	35.66	36.76
як приятеля	42.99	41.41
у соціальній ролі однокласника/колеги по навчанню	40.06	37.93
у соціальній ролі сусіда по кімнаті	29.22	29.87
у соціальній ролі члена команди у спільній справі	50.11	54.27
у соціальній ролі няні/доглядача	27.74	35.40
у соціальній ролі тренера/коуча/тьютора/вчителя/вихователя	46.57	49.94
у соціальній ролі захисника/охоронця	57.81	59.40

у соціальній ролі партнера в стосунках (хлопця/дівчини)	15.33	16.56
---	-------	-------

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
як помічника у хатній роботі	77.36	78.15	74.08	79.05
як іграшку/партнера для розваг	51.68	53.57	50.48	56.21
як домашнього улюбленця	32.63	37.99	35.11	39.19
як приятеля	38.16	40.70	41.34	45.84
у соціальній ролі однокласника/колеги по навчанню	34.38	39.16	37.84	42.44
у соціальній ролі сусіда по кімнаті	25.31	31.15	26.84	33.56
у соціальній ролі члена команди у спільній справі	49.06	54.74	50.34	54.50
у соціальній ролі няні/доглядача	32.22	33.69	27.83	36.49
у соціальній ролі тренера/коуча/тьютора/вчителя/вихователя	42.95	50.24	46.52	52.25
у соціальній ролі захисника/охоронця	58.82	60.29	54.63	61.85
у соціальній ролі партнера в стосунках (хлопця/дівчини)	14.08	17.60	13.33	18.92

21. Якби я дізнався(лась), що когось із моїх знайомих виховували роботи, я б подумав(ла), що... (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

мені хотілося б з такою людиною дружити	14.15
у цілому така ситуація має право на існування	55.24
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	21.95
від такої людини треба триматися подалі	3.77
інше	4.89

За статтю

	чол.	жін.
мені хотілося б з такою людиною дружити	14.11	14.19
у цілому така ситуація має право на існування	50.76	59.13
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	23.66	20.51
від такої людини треба триматися подалі	5.61	2.18
інше	5.85	4.00

Клас

	7-8	9-11
мені хотілося б з такою людиною дружити	16.05	13.79
у цілому така ситуація має право на існування	52.69	56.99
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	22.49	21.03
від такої людини треба триматися подалі	4.22	3.30
інше	4.54	4.89

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
мені хотілося б з такою людиною дружити	12.21	15.64	14.99	11.34
у цілому така ситуація має право на існування	56.00	51.61	57.63	59.18
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	23.37	21.31	21.12	23.13
від такої людини треба триматися подалі	2.95	5.08	3.00	2.95
інше	5.47	6.35	3.27	3.40

22. Якби я дізнався(лась), що когось із моїх знайомих виховував штучний інтелект, я б подумав(ла), що... (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

мені хотілося б з такою людиною дружити	14.40
у цілому така ситуація має право на існування	53.59
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	22.36
від такої людини треба триматися подалі	5.57
інше	4.08

За статтю

	чол.	жін.
мені хотілося б з такою людиною дружити	14.70	14.06
у цілому така ситуація має право на існування	48.67	57.88
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	24.66	20.46
від такої людини треба триматися подалі	7.23	4.15
інше	4.74	3.45

Клас

	7-8	9-11
мені хотілося б з такою людиною дружити	15.84	14.26
у цілому така ситуація має право на існування	50.48	55.63
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	24.08	20.88
від такої людини треба триматися подалі	6.02	5.16
інше	3.59	4.07

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
мені хотілося б з такою людиною дружити	12.53	14.55	16.55	12.44
у цілому така ситуація має право на існування	54.78	50.68	55.68	55.88
це дуже дивно, навряд чи людина, яку виховували роботи, нормальна	23.35	22.85	20.25	23.30
від такої людини треба триматися подалі	5.52	6.84	4.51	4.52
інше	3.82	5.08	3.01	3.85

Роботи і пандемія

У цілому

Рівень впливу пандемії на ставлення до робіт (сума балів) max=3	1.50
---	------

За статтю

	чол.	жін.
Рівень впливу пандемії на ставлення до робіт (сума балів) max=3	1.46	1.53

Клас

	7-8	9-11
Рівень впливу пандемії на ставлення до робіт (сума балів) max=3	1.48	1.52

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Рівень впливу пандемії на ставлення до робіт (сума балів) max=3	1.54	1.57	1.33	1.58

23-25. Роботи і пандемія (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Пандемія COVID-19 показала, наскільки люди є залежними від новітніх технологій	54.38
Не уявляю, як би я пережив пандемію без свого смартфона/планшета/комп'ютера	56.80
Я доручив би роботу виконувати за мене абсолютно всі справи, щоб фізично не контактувати з іншими людьми	39.43

За статтю

	чол.	жін.
Пандемія COVID-19 показала, наскільки люди є залежними від новітніх технологій	53.72	54.91
Не уявляю, як би я пережив пандемію без свого смартфона/планшета/комп'ютера	51.24	61.69
Я доручив би роботу виконувати за мене абсолютно всі справи, щоб фізично не контактувати з іншими людьми	41.87	37.17

Клас

	7-8	9-11
Пандемія COVID-19 показала, наскільки люди є залежними від новітніх технологій	53.12	55.16
Не уявляю, як би я пережив пандемію без свого смартфона/планшета/комп'ютера	55.01	58.62
Я доручив би роботу виконувати за мене абсолютно всі справи, щоб фізично не контактувати з іншими людьми	40.70	39.01

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Пандемія COVID-19 показала, наскільки люди є залежними від новітніх технологій	56.75	58.36	47.42	54.50
Не уявляю, як би я пережив пандемію без свого смартфона/планшета/комп'ютера	58.74	57.91	50.54	62.61
Я доручив би роботу виконувати за мене абсолютно всі справи, щоб фізично не контактувати з іншими людьми	39.58	41.49	35.01	41.67

Ставлення до роботизації тіла

У цілому

Ставлення до кібергізації тіла іншої людини (сума балів) max=9	5.82
Ставлення до кіберзмін власного тіла (сума балів) max=9	3.04

За статтю

	чол.	жін.
Ставлення до кібергізації тіла іншої людини (сума балів) max=9	5.73	5.90
Ставлення до кіберзмін власного тіла (сума балів) max=9	3.52	2.62

Клас

	7-8	9-11
Ставлення до кібергізації тіла іншої людини (сума балів) max=9	5.57	6.00
Ставлення до кіберзмін власного тіла (сума балів) max=9	2.73	3.27

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Ставлення до кібергізації тіла іншої людини (сума балів) max=9	5.75	5.82	5.72	6.04
Ставлення до кіберзмін власного тіла (сума балів) max=9	2.98	3.15	2.93	3.01

26-32. Я поставлюся до іншої людини добре, якщо дізнаюся, що ... (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

вона не може ходити сама, пересувається тільки на роботизованому візку	81.14
її кінцівки замінено роботизованими протезами (руки/ноги)	82.51
вона не може чути або бачити: їй необхідний спеціальний роботизований протез	82.17
вона не може говорити: вона розмовляє лише за допомогою робота, штучним голосом	75.87
вона не може мислити: в її голову вмонтовано спеціалізований імплант	60.16
уся її пам'ять знаходиться на смартфоні/роботизованому пристрої	49.09
вона не має фізичного тіла, вся її особистість відцифрована та завантажена у світову мережу Інтернет	38.65

За статтю

	чол.	жін.
вона не може ходити сама, пересувається тільки на роботизованому візку	77.18	84.56
її кінцівки замінено роботизованими протезами (руки/ноги)	78.66	85.85
вона не може чути або бачити: їй необхідний спеціальний роботизований протез	78.01	85.86
вона не може говорити: вона розмовляє лише за допомогою робота, штучним голосом	71.98	79.27
вона не може мислити: в її голову вмонтовано спеціалізований імплант	61.11	59.22
уся її пам'ять знаходиться на смартфоні/роботизованому пристрої	51.20	47.12
вона не має фізичного тіла, вся її особистість відцифрована та завантажена у світову мережу Інтернет	44.72	33.15

Клас

	7-8	9-11
вона не може ходити сама, пересувається тільки на роботизованому візку	79.11	82.38
її кінцівки замінено роботизованими протезами (руки/ноги)	79.92	84.10
вона не може чути або бачити: їй необхідний спеціальний роботизований протез	79.68	83.34
вона не може говорити: вона розмовляє лише за допомогою робота, штучним голосом	71.84	78.16
вона не може мислити: в її голову вмонтовано спеціалізований імплант	59.07	61.47
уся її пам'ять знаходиться на смартфоні/роботизованому пристрої	45.21	51.87
вона не має фізичного тіла, вся її особистість відцифрована та завантажена у світову мережу Інтернет	38.08	40.01

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
вона не може ходити сама, пересувається тільки на роботизованому візку	82.43	80.80	78.75	84.46
її кінцівки замінено роботизованими протезами (руки/ноги)	84.31	80.99	80.65	87.16
вона не може чути або бачити: їй необхідний спеціальний роботизований протез	84.45	81.47	80.46	84.16
вона не може говорити: вона розмовляє лише за допомогою робота, штучним голосом	77.78	74.63	75.20	77.93
вона не може мислити: в її голову вмонтовано спеціалізований імплант	60.50	61.68	58.10	59.59
уся її пам'ять знаходиться на смартфоні/роботизованому пристрої	45.61	50.54	46.38	54.40

вона не має фізичного тіла, вся її особистість відцифрована та завантажена у світову мережу Інтернет	32.70	39.33	40.46	40.77
---	-------	-------	-------	-------

33. Я вважаю, що людина з роботизованими протезами, в принципі, вже і не зовсім людина

У цілому

так	11.32
ні	66.48
важко відповісти	22.20

За статтю

	чол.	жін.
так	12.47	10.25
ні	63.71	68.98
важко відповісти	23.82	20.77

Клас

	7-8	9-11
так	14.75	9.31
ні	61.33	69.73
важко відповісти	23.92	20.96

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так	10.25	13.38	9.82	10.36
ні	63.81	66.50	66.03	69.82
важко відповісти	25.94	20.12	24.15	19.82

34-43. Чи готові Ви змінювати своє тіло новітніми роботизованими технологіями таким чином (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

підсилити органи чуття (зір, слух тощо) автономним від тіла приладом	37.35
замінити власні органи чуття на їх покращені роботизовані версії	27.77

автономним від тіла підсилювачем м'язів/кісток	30.89
вмонтованим у тіло підсилювачем м'язів/кісток (наприклад, скелет із адамантію, як у Росомахи)	30.87
вбудованим у тіло додатковим мозком (покращувачем пам'яті, інтелекту)	35.21
автономним від тіла розумовим підсилювачем	27.99
вбудованим у тіло перекладачем (щоб можна було розуміти інші мови на постійній основі та без зусиль)	54.96
автономним від тіла перекладачем	36.09
вбудованим у тіло входом («Сокером») для прямого підключення до інтернету	23.99
Я вважаю, що для мене було б проблемою будувати романтичні стосунки із людиною, що має якусь роботизовану частину тіла	19.93

За статтю

	чол.	жін.
підсилити органи чуття (зір, слух тощо) автономним від тіла приладом	42.02	33.22
замінити власні органи чуття на їх покращені роботизовані версії	34.64	21.77
автономним від тіла підсилювачем м'язів/кісток	38.96	23.79
вмонтованим у тіло підсилювачем м'язів/кісток (наприклад, скелет із адамантію, як у Росомахи)	41.41	21.58
вбудованим у тіло додатковим мозком (покращувачем пам'яті, інтелекту)	37.01	33.57
автономним від тіла розумовим підсилювачем	32.80	23.69
вбудованим у тіло перекладачем (щоб можна було розуміти інші мови на постійній основі та без зусиль)	55.61	54.32
автономним від тіла перекладачем	40.75	32.03
вбудованим у тіло входом («Сокером») для прямого підключення до інтернету	30.26	18.37
Я вважаю, що для мене було б проблемою будувати романтичні стосунки із людиною, що має якусь роботизовану частину тіла	20.39	19.51

Клас

	7-8	9-11
підсилити органи чуття (зір, слух тощо) автономним від тіла приладом	31.65	41.28
замінити власні органи чуття на їх покращені роботизовані версії	23.68	30.67
автономним від тіла підсилювачем м'язів/кісток	28.27	32.64
вмонтованим у тіло підсилювачем м'язів/кісток (наприклад, скелет із адамантію, як у Росомахи)	29.13	32.40
вбудованим у тіло додатковим мозком (покращувачем пам'яті, інтелекту)	32.28	37.62
автономним від тіла розумовим підсилювачем	24.60	30.42

вбудованим у тіло перекладачем (щоб можна було розуміти інші мови на постійній основі та без зусиль)	50.90	58.40
автономним від тіла перекладачем	31.47	38.97
вбудованим у тіло входом («Сокером») для прямого підключення до інтернету	22.05	25.86
Я вважаю, що для мене було б проблемою будувати романтичні стосунки із людиною, що має якусь роботизовану частину тіла	22.43	18.40

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
підсилити органи чуття (зір, слух тощо) автономним від тіла приладом	36.00	38.87	36.41	36.79
замінити власні органи чуття на їх покращені роботизовані версії	26.95	27.93	28.88	26.58
автономним від тіла підсилювачем м'язів/кісток	30.25	32.52	30.57	28.05
вмонтованим у тіло підсилювачем м'язів/кісток (наприклад, скелет із адамантію, як у Росомахи)	25.16	33.07	31.70	30.25
вбудованим у тіло додатковим мозком (покращувачем пам'яті, інтелекту)	35.92	35.51	34.33	34.76
автономним від тіла розумовим підсилювачем	27.25	30.79	23.54	29.41
вбудованим у тіло перекладачем (щоб можна було розуміти інші мови на постійній основі та без зусиль)	56.84	54.25	55.59	53.38
автономним від тіла перекладачем	38.03	37.60	31.66	37.47
вбудованим у тіло входом («Сокером») для прямого підключення до інтернету	23.11	25.78	20.68	25.96
Я вважаю, що для мене було б проблемою будувати романтичні стосунки із людиною, що має якусь роботизовану частину тіла	22.08	20.84	18.72	17.61

Досвід взаємодії з роботами і цікавість до роботехніки

У цілому

Вплив зацікавленості у роботах на творчість та саморозвиток (сума балів) max=5	2.04
---	------

За статтю

	чол.	жін.
Вплив зацікавленості у роботах на творчість та саморозвиток (сума балів) max=5	2.07	2.01

Клас

	7-8	9-11
Вплив зацікавленості у роботах на творчість та саморозвиток (сума балів) max=5	2.07	2.02

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Вплив зацікавленості у роботах на творчість та саморозвиток (сума балів) max=5	2.07	2.10	1.90	2.10

44-48. Я маю досвід взаємодії

У цілому

з роботизованими істотами	25.75
з розумними речами	60.53
з помічниками зі штучним інтелектом	67.74
з різноманітними програмами на основі штучного інтелекту	75.52
з роботизованими протезами	15.63

За статтю

	чол.	жін.
з роботизованими істотами	34.35	18.05
з розумними речами	57.68	62.75
з помічниками зі штучним інтелектом	64.06	70.94
з різноманітними програмами на основі штучного інтелекту	75.22	75.75
з роботизованими протезами	20.50	11.22

Клас

	7-8	9-11
з роботизованими істотами	26.77	25.10
з розумними речами	58.27	62.16
з помічниками зі штучним інтелектом	64.97	70.73
з різноманітними програмами на основі штучного інтелекту	70.32	79.37
з роботизованими протезами	14.96	15.77

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
з роботизованими істотами	23.06	27.10	25.72	25.68
з розумними речами	60.00	61.01	57.57	64.79
з помічниками зі штучним інтелектом	68.55	68.04	64.26	71.72
з різноманітними програмами на основі штучного інтелекту	72.96	74.02	76.87	79.64
з роботизованими протезами	14.47	19.00	11.60	15.80

Олюднення роботів та їх функцій

У цілому

Олюднення роботів - парасоціальні стосунки (сума балів) max=8	2.86
---	------

За статтю

	чол.	жін.
Олюднення роботів - парасоціальні стосунки (сума балів) max=8	2.86	2.86

Клас

	7-8	9-11
Олюднення роботів - парасоціальні стосунки (сума балів) max=8	3.02	2.83

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Олюднення роботів - парасоціальні стосунки (сума балів) max=8	2.49	3.08	2.85	2.81

56-59. Я думаю, що роботи/штучний інтелект/розумні речі тощо створені (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

здебільшого для розваг	33.13
для навчання, отримання нових знань та вдосконалення себе	60.01
для того, щоб полегшити людині життя та звільнити її час для важливіших речей	51.36
для покращення і розвитку міжнародної економіки	44.99

За статтю

	чол.	жін.
здебільшого для розваг	32.19	33.78
для навчання, отримання нових знань та вдосконалення себе	56.72	62.97
для того, щоб полегшити людині життя та звільнити її час для важливіших речей	52.52	50.21
для покращення і розвитку міжнародної економіки	41.57	48.11

Клас

	7-8	9-11
здебільшого для розваг	35.54	31.98
для навчання, отримання нових знань та вдосконалення себе	56.71	61.33
для того, щоб полегшити людині життя та звільнити її час для важливіших речей	51.37	51.27
для покращення і розвитку міжнародної економіки	43.52	46.55

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
здебільшого для розваг	37.11	33.37	31.16	32.05
для навчання, отримання нових знань та вдосконалення себе	61.51	58.89	59.67	62.16
для того, щоб полегшити людині життя та звільнити її час для важливіших речей	55.77	51.02	46.73	55.08
для покращення і розвитку міжнародної економіки	43.91	48.68	38.99	48.20

Ризики надмірної роботизації людського буття в найближчій перспективі

У цілому

Сприйняття розвитку робототехніки як загрози людству (сума балів) max=13	3.21
--	------

За статтю

	чол.	жін.
Сприйняття розвитку робототехніки як загрози людству (сума балів) max=13	3.06	3.35

Клас

	7-8	9-11
--	-----	------

Сприйняття розвитку робототехніки як загрози людству (сума балів) max=13	3.04	3.25
---	-------------	-------------

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Сприйняття розвитку робототехніки як загрози людству (сума балів) max=13	3.32	3.24	3.03	3.32

67-74. Чи існує загроза від роботів у найближчому майбутньому? (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

у майбутньому розвиток робототехніки/штучного інтелекту буде становити фізичну загрозу для людства	45.90
роботи/штучний інтелект – це, перш за все, бойові машини	27.28
роботи/штучний інтелект не можуть бути добрими чи поганими, вони просто виконують закладену в них програму	64.50
роботи/штучний інтелект – це просто робоча сила	45.55
роботи/штучний інтелект ніколи не нашкодять людині, бо ціль їхнього існування – допомагати людям	37.82
роботи/штучний інтелект можуть стати найкращими друзями людини	39.46

За статтю

	чол.	жін.
у майбутньому розвиток робототехніки/штучного інтелекту буде становити фізичну загрозу для людства	49.44	42.78
роботи/штучний інтелект – це, перш за все, бойові машини	29.89	24.91
роботи/штучний інтелект не можуть бути добрими чи поганими, вони просто виконують закладену в них програму	63.05	65.80
роботи/штучний інтелект – це просто робоча сила	47.76	43.60
роботи/штучний інтелект ніколи не нашкодять людині, бо ціль їхнього існування – допомагати людям	39.90	35.90
роботи/штучний інтелект можуть стати найкращими друзями людини	39.66	39.41

Клас

	7-8	9-11
у майбутньому розвиток робототехніки/штучного інтелекту буде становити фізичну загрозу для людства	45.57	46.04

роботи/штучний інтелект – це, перш за все, бойові машини	29.32	25.89
роботи/штучний інтелект не можуть бути добрими чи поганими, вони просто виконують закладену в них програму	62.76	65.48
роботи/штучний інтелект – це просто робоча сила	43.16	46.96
роботи/штучний інтелект ніколи не нашкодять людині, бо ціль їхнього існування – допомагати людям	38.95	38.20
роботи/штучний інтелект можуть стати найкращими друзями людини	40.23	39.73

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
у майбутньому розвиток робототехніки/штучного інтелекту буде становити фізичну загрозу для людства	47.38	47.12	46.05	41.44
роботи/штучний інтелект – це, перш за все, бойові машини	29.56	29.76	22.04	27.48
роботи/штучний інтелект не можуть бути добрими чи поганими, вони просто виконують закладену в них програму	69.96	62.72	65.12	62.36
роботи/штучний інтелект – це просто робоча сила	51.78	46.49	40.27	45.82
роботи/штучний інтелект ніколи не нашкодять людині, бо ціль їхнього існування – допомагати людям	37.53	38.63	36.02	39.28
роботи/штучний інтелект можуть стати найкращими друзями людини	36.69	42.73	35.88	40.63

120. Найближча перспектива – це (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

2 роки	7.22
5 років	15.41
10 років	23.38
15 років	21.25
20 років	32.73

За статтю

	чол.	жін.
2 роки	6.98	7.49
5 років	14.53	16.17
10 років	22.95	23.80

15 років	22.47	20.13
20 років	33.07	32.42

Клас

	7-8	9-11
2 роки	9.09	6.38
5 років	17.02	14.16
10 років	23.57	23.53
15 років	18.92	22.32
20 років	31.40	33.61

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
2 роки	7.38	8.22	5.36	7.88
5 років	16.24	15.56	14.17	15.99
10 років	21.94	21.82	27.51	22.07
15 років	21.10	22.02	20.50	20.72
20 років	33.33	32.39	32.46	33.33

121. Далека перспектива – це (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

2 роки	1.68
5 років	3.84
10 років	7.86
15 років	9.46
20 років	12.56
30 років	10.32
50 років	20.12
100 років	14.46
більше 100 років	19.71

За статтю

	чол.	жін.
--	-------------	-------------

2 роки	1.68	1.69
5 років	4.40	3.37
10 років	8.81	7.09
15 років	10.25	8.71
20 років	12.09	12.92
30 років	8.49	11.94
50 років	19.94	20.22
100 років	13.05	15.73
більше 100 років	21.30	18.33

Клас

	7-8	9-11
2 роки	2.64	1.14
5 років	4.86	3.17
10 років	8.87	7.29
15 років	9.61	9.32
20 років	10.88	13.38
30 років	9.19	10.91
50 років	18.69	21.12
100 років	11.83	15.85
більше 100 років	23.44	17.82

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
2 роки	1.47	2.24	1.23	1.35
5 років	5.47	4.29	2.60	3.15
10 років	6.95	9.16	6.97	7.42
15 років	10.53	10.23	8.61	8.09
20 років	11.79	13.55	12.16	11.69
30 років	10.11	11.01	10.25	9.21
50 років	20.84	17.64	22.54	21.12
100 років	14.32	12.28	16.39	16.18
більше 100 років	18.53	19.59	19.26	21.80

Роль медіа в формуванні уявлень про роботів

65-66. Документальні і художні фільми про роботів (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я дивлюся документальні фільми, відслідковую блоги, які роблять огляд світу робототехніки та новітніх технологій	40.78
Уявлення сформовані здебільшого завдяки перегляду фантастичних фільмів	46.93

За статтю

	чол.	жін.
Я дивлюся документальні фільми, відслідковую блоги, які роблять огляд світу робототехніки та новітніх технологій	45.83	36.17
Уявлення сформовані здебільшого завдяки перегляду фантастичних фільмів	44.04	49.30

Клас

	7-8	9-11
Я дивлюся документальні фільми, відслідковую блоги, які роблять огляд світу робототехніки та новітніх технологій	41.50	40.89
Уявлення сформовані здебільшого завдяки перегляду фантастичних фільмів	46.00	47.72

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я дивлюся документальні фільми, відслідковую блоги, які роблять огляд світу робототехніки та новітніх технологій	37.61	41.62	40.03	43.64
Уявлення сформовані здебільшого завдяки перегляду фантастичних фільмів	48.95	46.78	47.21	44.37

Сприймання художніх фільмів про роботів

У цілому

Обізнаність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	4.99
Прихильність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	4.26

За статтю

	чол.	жін.
Обізнаність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	6.10	4.00
Прихильність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	5.36	3.30

Клас

	7-8	9-11
Обізнаність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	5.12	4.96
Прихильність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	4.39	4.24

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Обізнаність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	4.42	5.24	4.90	5.09
Прихильність щодо фільмів про роботів (сума балів) max=16	3.82	4.50	4.03	4.55

2. ПРОФЕСІЙНЕ МАЙБУТНЄ

Обґрунтованість вибору професії

У цілому

Обґрунтованість вибору професії (сума балів) мах=14	5.74
---	------

За статтю

	чол.	жін.
Обґрунтованість вибору професії (сума балів) мах=14	5.50	5.96

Клас

	7-8	9-11
Обґрунтованість вибору професії (сума балів) мах=14	5.38	5.96

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Обґрунтованість вибору професії (сума балів) мах=14	5.64	5.60	5.91	5.91

122. Ким би ви хотіли бути? (відсоток тих, хто ще не визначився)

У цілому

ще не визначився	56.85
------------------	-------

За статтю

	чол.	жін.
ще не визначився	58.80	54.99

Клас

	7-8	9-11
ще не визначився	56.86	57.77

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
--	-------	-------	------	---------

ще не визначився	53.28	55.91	56.56	63.43
------------------	-------	-------	-------	-------

123. Як Ви готуєте себе до обраної професії (або до вибору професії) (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

знання і уміння	50.09
позитивні якості	41.82
гуртки	24.75
самонавчання в інтернеті	33.69
інше	10.20

За статтю

	чол.	жін.
знання і уміння	47.49	52.45
позитивні якості	39.27	43.85
гуртки	24.98	24.62
самонавчання в інтернеті	34.40	33.15
інше	11.73	8.74

Клас

	7-8	9-11
знання і уміння	48.79	50.79
позитивні якості	34.60	46.43
гуртки	24.29	25.08
самонавчання в інтернеті	29.13	36.32
інше	12.41	8.84

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
знання і уміння	48.95	49.08	51.22	51.79
позитивні якості	42.89	41.40	41.58	42.15
гуртки	23.64	24.00	22.83	30.72
самонавчання в інтернеті	33.26	33.33	33.56	35.20
інше	9.62	10.79	10.46	9.19

124. Скільки часу у Вас займає підготовка до майбутньої професії (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

декілька годин на день	26.39
декілька годин на тиждень	29.74
декілька занять на місяць	13.44
поки що не витрачаю на це час	30.44

За статтю

	чол.	жін.
декілька годин на день	26.66	26.21
декілька годин на тиждень	27.78	31.53
декілька занять на місяць	13.53	13.24
поки що не витрачаю на це час	32.03	29.01

Клас

	7-8	9-11
декілька годин на день	29.47	24.16
декілька годин на тиждень	24.11	32.78
декілька занять на місяць	12.53	13.95
поки що не витрачаю на це час	33.89	29.11

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
декілька годин на день	23.27	28.27	24.39	28.38
декілька годин на тиждень	31.66	28.07	31.06	29.28
декілька занять на місяць	13.42	12.87	15.26	11.94
поки що не витрачаю на це час	31.66	30.80	29.29	30.41

125. На що Ви орієнтуєтесь, обираючи професію (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

бути корисним суспільству	38.26
---------------------------	-------

ця професія престижна	31.54
хороша зарплата	53.99
цікава та змістовна робота	53.80
робота відповідає моїм можливостям	38.81

За статтю

	чол.	жін.
бути корисним суспільству	35.59	40.70
ця професія престижна	30.73	32.17
хороша зарплата	56.34	52.03
цікава та змістовна робота	48.44	58.46
робота відповідає моїм можливостям	36.39	40.98

Клас

	7-8	9-11
бути корисним суспільству	37.64	38.47
ця професія престижна	27.66	34.74
хороша зарплата	50.79	56.54
цікава та змістовна робота	48.48	57.23
робота відповідає моїм можливостям	37.01	40.05

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
бути корисним суспільству	39.75	39.75	34.92	39.01
ця професія престижна	30.96	28.57	33.97	35.20
хороша зарплата	52.30	54.23	53.80	55.61
цікава та змістовна робота	51.88	51.02	56.25	58.97
робота відповідає моїм можливостям	39.96	38.19	39.54	38.34

126. Чи знаєте Ви відомих особистостей, які досягли успіху в обраній Вами професії (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

так	31.32
ні	26.52

важко відповісти	42.16
-------------------------	-------

За статтю

	чол.	жін.
так	32.56	30.27
ні	28.15	25.16
важко відповісти	39.29	44.57

Клас

	7-8	9-11
так	32.49	30.31
ні	28.80	25.87
важко відповісти	38.71	43.82

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так	33.26	28.85	32.88	32.36
ні	23.37	29.43	25.65	24.49
важко відповісти	43.37	41.72	41.47	43.15

127. З ким Ви мали бесіди щодо вибору професії (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

із вчителями	16.55
з батьками	64.04
з товаришами-однолітками	43.12
із старшими товаришами, що знають професію	24.45
ні з ким не мав бесід щодо вибору професії	20.26

За статтю

	чол.	жін.
із вчителями	15.72	17.34
з батьками	57.54	69.86
з товаришами-однолітками	39.35	46.64

із старшими товаришами, що знають професію	25.38	23.78
ні з ким не мав бесід щодо вибору професії	22.43	18.25

Клас

	7-8	9-11
із вчителями	14.83	17.12
з батьками	60.99	66.90
з товаришами-однолітками	37.33	47.63
із старшими товаришами, що знають професію	21.35	26.41
ні з ким не мав бесід щодо вибору професії	22.71	18.45

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
із вчителями	15.90	13.80	20.52	17.26
з батьками	63.60	62.59	67.12	62.78
з товаришами-однолітками	38.49	40.72	50.27	41.93
із старшими товаришами, що знають професію	25.73	23.32	25.27	24.66
ні з ким не мав бесід щодо вибору професії	23.22	19.44	17.93	23.09

Орієнтація на ІТ-сферу

128. Чи розглядаєте Ви для себе можливість стати програмістом або айтишником (працювати у сфері інформаційних технологій)? (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

так, мрію про це і готуюся до роботи у даній професії	13.04
припускаю таку можливість	21.54
скоріш за все не буду	23.17
точно не буду	32.15
важко відповісти	10.10

За статтю

	чол.	жін.
так, мрію про це і готуюся до роботи у даній професії	20.42	6.53
припускаю таку можливість	27.86	16.01
скоріш за все не буду	20.34	25.70
точно не буду	20.42	42.49
важко відповісти	10.97	9.27

Клас

	7-8	9-11
так, мрію про це і готуюся до роботи у даній професії	14.56	12.50
припускаю таку можливість	20.15	22.59
скоріш за все не буду	21.52	24.18
точно не буду	31.96	32.17
важко відповісти	11.81	8.57

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так, мрію про це і готуюся до роботи у даній професії	12.61	14.63	11.75	12.13
припускаю таку можливість	18.07	22.05	21.99	23.60
скоріш за все не буду	23.74	21.85	25.14	22.02
точно не буду	35.92	29.85	32.24	33.48
важко відповісти	9.66	11.61	8.88	8.76

Комунікаційні уміння і реагування на конфліктні ситуації (тип комунікації)

У цілому

Залежний тип комунікації (сума балів) max=26	4.33
Компетентний тип комунікації (сума балів) max=22	6.89
Агресивний тип комунікації (сума балів) max=27	3.71

За статтю

	чол.	жін.
--	-------------	-------------

Залежний тип комунікації (сума балів) max=26	4.47	4.22
Компетентний тип комунікації (сума балів) max=22	6.39	7.34
Агресивний тип комунікації (сума балів) max=27	4.07	3.38

Клас

	7-8	9-11
Залежний тип комунікації (сума балів) max=26	4.44	4.28
Компетентний тип комунікації (сума балів) max=22	6.60	7.00
Агресивний тип комунікації (сума балів) max=27	3.90	3.65

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Залежний тип комунікації (сума балів) max=26	4.34	4.40	4.26	4.29
Компетентний тип комунікації (сума балів) max=22	7.01	6.64	7.01	7.15
Агресивний тип комунікації (сума балів) max=27	3.57	3.89	3.65	3.50

Позитивні життєві цінності та орієнтири (середня сума балів)

У цілому

позитивність (max 40)	33.01
------------------------------	-------

За статтю

	чол.	жін.
позитивність (max 40)	32.64	33.37

Клас

	7-8	9-11
позитивність (max 40)	32.95	33.04

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
позитивність (max 40)	33.67	32.83	32.30	33.84

184-193. Позитивне ставлення до життя (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я роблю добро людям	85.66
Я спілкуюся з людьми	88.70
Я дбаю про своє тіло	85.05
Я спостерігаю за навколишнім життям (природою, людьми)	86.58
Я здобуваю нові знання	88.01
Я ставлю перед собою мету, яку хочу досягти	86.38
Я маю свою формулу (правило) життєвої стійкості в подоланні негараздів	80.62
Я виробив (виробила) у собі позитивне ставлення до життя	81.21
Я навчився (навчилася) сприймати себе таким (такою), яким (якою) є	82.07
Я знайшов (знайшла) сенс життя	78.27

За статтю

	чол.	жін.
Я роблю добро людям	82.87	88.21
Я спілкуюся з людьми	86.26	90.97
Я дбаю про своє тіло	83.39	86.54
Я спостерігаю за навколишнім життям (природою, людьми)	84.90	88.31
Я здобуваю нові знання	85.28	90.46
Я ставлю перед собою мету, яку хочу досягти	85.54	87.36
Я маю свою формулу (правило) життєвої стійкості в подоланні негараздів	79.98	81.24
Я виробив (виробила) у собі позитивне ставлення до життя	81.47	81.04
Я навчився (навчилася) сприймати себе таким (такою), яким (якою) є	83.20	81.22
Я знайшов (знайшла) сенс життя	77.98	78.63

Клас

	7-8	9-11
Я роблю добро людям	85.55	85.36
Я спілкуюся з людьми	88.21	89.12
Я дбаю про своє тіло	84.84	85.00
Я спостерігаю за навколишнім життям (природою, людьми)	84.75	87.66
Я здобуваю нові знання	86.72	88.47

Я ставлю перед собою мету, яку хочу досягти	87.17	86.05
Я маю свою формулу (правило) життєвої стійкості в подоланні негараздів	79.47	81.31
Я виробив (виробила) у собі позитивне ставлення до життя	80.72	81.62
Я навчився (навчилася) сприймати себе таким (такою), яким (якою) є	80.19	83.09
Я знайшов (знайшла) сенс життя	77.79	78.45

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я роблю добро людям	88.82	86.13	80.27	89.91
Я спілкуюся з людьми	90.78	88.12	85.85	92.38
Я дбаю про своє тіло	85.36	85.38	81.45	89.91
Я спостерігаю за навколишнім життям (природою, людьми)	87.21	84.71	86.53	90.13
Я здобуваю нові знання	90.36	87.51	84.70	91.93
Я ставлю перед собою мету, яку хочу досягти	88.24	85.78	84.56	88.79
Я маю свою формулу (правило) життєвої стійкості в подоланні негараздів	84.03	80.10	77.73	82.66
Я виробив (виробила) у собі позитивне ставлення до життя	84.70	80.98	79.81	80.04
Я навчився (навчилася) сприймати себе таким (такою), яким (якою) є	85.12	81.66	78.20	85.87
Я знайшов (знайшла) сенс життя	82.14	78.22	74.29	80.72

3. ПАТРІОТИЗМ ЦИФРОВОЇ ДОБИ

Традиційний та інформаційний патріотизм

У цілому

Традиційний патріотизм (середня сума балів) max=45	23.96
Інформаційний патріотизм (середня сума балів) max=45	22.60

За статтю

	чол.	жін.
Традиційний патріотизм (середня сума балів) max=45	23.85	24.05
Інформаційний патріотизм (середня сума балів) max=45	22.84	22.38

Клас

	7-8	9-11
Традиційний патріотизм (середня сума балів) max=45	24.16	23.63
Інформаційний патріотизм (середня сума балів) max=45	23.01	22.15

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Традиційний патріотизм (середня сума балів) max=45	26.00	24.35	22.21	23.76
Інформаційний патріотизм (середня сума балів) max=45	24.31	23.17	20.88	22.29

144-158. Традиційний патріотизм (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я люблю Україну	73.72
Я патріот України	54.58
Я виражаю свою любов до України в добрих справах	55.79
Я готовий захищати інформаційний простір України від брехні, маніпуляцій, ворожої пропаганди	50.82
Я хочу вчитися саме в Україні	42.13
Я хочу жити тільки в Україні	33.59
Я хочу працювати в Україні	35.02

За статтю

	чол.	жін.
Я люблю Україну	71.52	75.72
Я патріот України	52.20	56.60
Я виражаю свою любов до України в добрих справах	53.04	57.99
Я готовий захищати інформаційний простір України від брехні, маніпуляцій, ворожої пропаганди	49.36	52.07
Я хочу вчитися саме в Україні	42.40	41.81
Я хочу жити тільки в Україні	34.35	32.84
Я хочу працювати в Україні	35.78	34.34

Клас

	7-8	9-11
Я люблю Україну	74.45	72.39
Я патріот України	53.63	53.65
Я виражаю свою любов до України в добрих справах	58.80	52.25
Я готовий захищати інформаційний простір України від брехні, маніпуляцій, ворожої пропаганди	50.63	50.06
Я хочу вчитися саме в Україні	42.00	41.01
Я хочу жити тільки в Україні	32.32	32.85
Я хочу працювати в Україні	36.38	32.62

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я люблю Україну	84.70	77.15	62.48	72.42
Я патріот України	66.18	59.32	39.43	56.08
Я виражаю свою любов до України в добрих справах	58.91	58.36	49.80	56.50
Я готовий захищати інформаційний простір України від брехні, маніпуляцій, ворожої пропаганди	61.26	52.10	44.40	47.07
Я хочу вчитися саме в Україні	48.95	43.61	36.19	41.35
Я хочу жити тільки в Україні	43.49	34.37	25.92	33.86
Я хочу працювати в Україні	43.19	35.77	30.20	32.51

145-167. Інформаційний патріотизм (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я люблю переглядати в медіа те, що має проукраїнський зміст	52.75
Серед моїх улюблених фільмів є стрічки українського виробництва	51.19
Вважаю важливим відстежувати події, які відбуваються в моїй країні	63.12
Вважаю неприпустимим переглядати розважальний, художній медіаконтент, який походить з країни-агресора	34.29
Зазвичай я поширюю інформацію, яка позитивно висвітлює Україну, українців, українське	51.66
Я часто пишу (або роблю перепости) в мережі про важливі події в країні, героїчні постаті, визначні дати	34.12
Я відчуваю себе громадянином України	64.43
Коли хвалять українців, мені приємно	66.62
Український тризуб є для мене важливим символом	57.49
Український прапор є для мене важливим символом	62.53
Я маю урочисте та шанобливе ставлення до українського гімну під час його виконання	66.15
Я цікавлюся історією України	57.07
Я створюю і викладаю в мережу патріотичний, український контент	26.86

За статтю

	чол.	жін.
Я люблю переглядати в медіа те, що має проукраїнський зміст	52.48	52.84
Серед моїх улюблених фільмів є стрічки українського виробництва	49.04	52.90
Вважаю важливим відстежувати події, які відбуваються в моїй країні	61.28	64.66
Вважаю неприпустимим переглядати розважальний, художній медіаконтент, який походить з країни-агресора	39.47	29.61
Зазвичай я поширюю інформацію, яка позитивно висвітлює Україну, українців, українське	51.72	51.61
Я часто пишу (або роблю перепости) в мережі про важливі події в країні, героїчні постаті, визначні дати	37.87	30.66
Я відчуваю себе громадянином України	59.07	69.07
Коли хвалять українців, мені приємно	59.18	73.01
Український тризуб є для мене важливим символом	56.64	58.26
Український прапор є для мене важливим символом	59.47	65.20
Я маю урочисте та шанобливе ставлення до українського гімну під час його виконання	61.04	70.71
Я цікавлюся історією України	52.85	60.85

Я створюю і викладаю в мережу патріотичний, український контент	29.97	24.07
--	-------	-------

Клас

	7-8	9-11
Я люблю переглядати в медіа те, що має проукраїнський зміст	51.84	51.74
Серед моїх улюблених фільмів є стрічки українського виробництва	53.05	48.86
Вважаю важливим відстежувати події, які відбуваються в моїй країні	59.89	64.11
Вважаю неприпустимим переглядати розважальний, художній медіаконтент, який походить з країни-агресора	36.15	32.47
Зазвичай я поширюю інформацію, яка позитивно висвітлює Україну, українців, українське	52.37	50.19
Я часто пишу (або роблю перепости) в мережі про важливі події в країні, героїчні постаті, визначні дати	37.84	30.90
Я відчуваю себе громадянином України	61.92	65.25
Коли хвалять українців, мені приємно	64.20	67.26
Український тризуб є для мене важливим символом	57.53	56.84
Український прапор є для мене важливим символом	62.28	61.92
Я маю урочисте та шанобливе ставлення до українського гімну під час його виконання	64.84	66.16
Я цікавлюся історією України	55.32	57.32
Я створюю і викладаю в мережу патріотичний, український контент	29.61	23.94

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я люблю переглядати в медіа те, що має проукраїнський зміст	66.11	54.14	42.76	51.46
Серед моїх улюблених фільмів є стрічки українського виробництва	61.43	52.98	42.51	50.45
Вважаю важливим відстежувати події, які відбуваються в моїй країні	71.07	63.80	54.35	67.95
Вважаю неприпустимим переглядати розважальний, художній медіаконтент, який походить з країни-агресора	38.36	38.24	29.27	28.92
Зазвичай я поширюю інформацію, яка позитивно висвітлює Україну, українців, українське	56.07	54.30	44.95	52.36
Я часто пишу (або роблю перепости) в мережі про важливі події в країні, героїчні постаті, визначні дати	36.69	36.69	29.06	34.01
Я відчуваю себе громадянином України	72.80	63.80	59.13	65.84
Коли хвалять українців, мені приємно	74.11	65.59	61.72	69.07

Український тризуб є для мене важливим символом	66.88	57.41	51.02	58.43
Український прапор є для мене важливим символом	71.13	62.41	55.53	65.25
Я маю урочисте та шанобливе ставлення до українського гімну під час його виконання	73.17	64.49	62.45	68.54
Я цікавлюся історією України	66.67	56.65	50.68	58.43
Я створюю і викладаю в мережу патріотичний, український контент	32.49	31.48	18.39	24.04

154. Патріотичний, український контент створюю найчастіше у вигляді (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

світлин	31.17
колажів	20.67
відео	37.55
цифрових малюнків	19.18
анімації	17.11
віршів	23.53
есе	19.04
інше	8.16

За статтю

	чол.	жін.
світлин	26.26	35.38
колажів	20.59	20.77
відео	40.14	35.52
цифрових малюнків	22.27	16.43
анімації	18.36	16.01
віршів	22.11	24.83
есе	16.76	21.05
інше	10.22	6.22

Клас

	7-8	9-11
світлин	29.02	31.08
колажів	21.87	19.84

відео	39.12	36.32
цифрових малюнків	20.82	18.32
анімації	19.14	16.42
віршів	25.97	21.92
есе	16.93	20.28
інше	8.31	7.64

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
світлин	45.61	32.26	21.74	28.70
колажів	19.67	20.12	21.60	21.52
відео	41.84	39.84	33.56	34.53
цифрових малюнків	16.32	16.91	22.96	21.52
анімації	16.32	17.30	16.17	18.83
віршів	27.20	25.27	20.11	21.52
есе	25.73	20.02	12.50	20.40
інше	10.46	8.45	6.52	7.85

ШКАЛА ТРАВМИ ВІЙНИ

У цілому

Ступінь загальної травми війни (сума балів) max=8	1.19
Ступінь медіатравми війни (сума балів) max=4	1.26

За статтю

	чол.	жін.
Ступінь загальної травми війни (сума балів) max=8	1.33	1.08
Ступінь медіатравми війни (сума балів) max=4	1.25	1.26

Клас

	7-8	9-11
Ступінь загальної травми війни (сума балів) max=8	1.34	1.09
Ступінь медіатравми війни (сума балів) max=4	1.21	1.26

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Ступінь загальної травми війни (сума балів) max=8	0.80	1.17	1.66	0.89
Ступінь медіатравми війни (сума балів) max=4	1.43	1.33	1.05	1.24

172.1-8. Загальна травма війни (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я перебував (перебувала) у зоні бойових дій	11.82
Близькі перебували в зоні бойових дій	26.51
Близькі зараз перебувають в зоні бойових дій	12.92
Я перебував (перебувала) на окупованій території	12.54
Близькі перебували на окупованій території	21.33
Близькі зараз перебувають на окупованій території	12.94
Я постраждав (постраждала) фізично або мав (мала) загрозу життю	11.76
Близькі загинули або постраждали	9.84

За статтю

	чол.	жін.
Я перебував (перебувала) у зоні бойових дій	12.73	10.96
Близькі перебували в зоні бойових дій	26.30	26.68
Близькі зараз перебувають в зоні бойових дій	14.81	11.29
Я перебував (перебувала) на окупованій території	15.12	10.37
Близькі перебували на окупованій території	22.11	20.74
Близькі зараз перебувають на окупованій території	14.96	11.20
Я постраждав (постраждала) фізично або мав (мала) загрозу життю	15.51	8.50
Близькі загинули або постраждали	11.63	8.29

Клас

	7-8	9-11
Я перебував (перебувала) у зоні бойових дій	14.07	10.20
Близькі перебували в зоні бойових дій	28.63	24.98
Близькі зараз перебувають в зоні бойових дій	13.73	12.22
Я перебував (перебувала) на окупованій території	14.23	11.58
Близькі перебували на окупованій території	22.39	20.30

Близькі зараз перебувають на окупованій території	13.25	12.78
Я постраждав (постраждала) фізично або мав (мала) загрозу життю	15.28	9.32
Близькі загинули або постраждали	13.26	8.01

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я перебував (перебувала) у зоні бойових дій	4.82	8.00	25.61	5.44
Близькі перебували в зоні бойових дій	17.61	23.49	38.64	23.32
Близькі зараз перебувають в зоні бойових дій	8.37	13.21	17.69	9.44
Я перебував (перебувала) на окупованій території	8.16	12.61	17.82	8.52
Близькі перебували на окупованій території	14.44	21.65	27.46	18.20
Близькі зараз перебувають на окупованій території	9.83	14.06	16.60	7.85
Я постраждав (постраждала) фізично або мав (мала) загрозу життю	8.40	13.56	13.92	7.62
Близькі загинули або постраждали	8.82	11.44	8.74	8.99

172.1-8. Медіатравма війни (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Знаю про війну із медіа	51.83
Постійно слідкую за подіями в зоні АТО/ООС	24.01
Постійно слідкую за подіями на окупованій території	21.53
Знаю про війну від моїх френдів (друзів із соціальних мереж)	28.85

За статтю

	чол.	жін.
Знаю про війну із медіа	48.60	54.77
Постійно слідкую за подіями в зоні АТО/ООС	25.28	22.88
Постійно слідкую за подіями на окупованій території	23.92	19.33
Знаю про війну від моїх френдів (друзів із соціальних мереж)	27.96	29.57

Клас

	7-8	9-11
Знаю про війну із медіа	48.21	53.90

Постійно слідкую за подіями в зоні АТО/ООС	23.92	23.02
Постійно слідкую за подіями на окупованій території	20.84	21.07
Знаю про війну від моїх френдів (друзів із соціальних мереж)	28.16	28.77

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Знаю про війну із медіа	56.63	53.03	44.96	55.28
Постійно слідкую за подіями в зоні АТО/ООС	29.29	26.51	18.39	21.97
Постійно слідкую за подіями на окупованій території	25.21	24.00	16.67	20.00
Знаю про війну від моїх френдів (друзів із соціальних мереж)	32.29	30.44	25.55	27.13

172.9. Розказували про досвід війни ті, хто її безпосередньо пережив (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

так	35.34
ні	53.50
важко відповісти	11.16

За статтю

	чол.	жін.
так	33.28	37.14
ні	54.88	52.35
важко відповісти	11.84	10.51

Клас

	7-8	9-11
так	33.58	35.15
ні	54.21	54.27
важко відповісти	12.21	10.58

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так	33.89	37.07	34.88	33.71

ні	54.81	52.68	53.00	55.06
важко відповісти	11.30	10.24	12.13	11.24

ДОВІРА ДО НОВИННИХ МЕДІА І ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ

У цілому

Ступінь довіри до новинних медіа (сума балів) мах=16	7.42
Ступінь громадянської активності (сума балів) мах=16	7.95

За статтю

	чол.	жін.
Ступінь довіри до новинних медіа (сума балів) мах=16	7.34	7.49
Ступінь громадянської активності (сума балів) мах=16	8.25	7.69

Клас

	7-8	9-11
Ступінь довіри до новинних медіа (сума балів) мах=16	7.74	7.25
Ступінь громадянської активності (сума балів) мах=16	8.17	7.77

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Ступінь довіри до новинних медіа (сума балів) мах=16	7.90	7.59	6.75	7.58
Ступінь громадянської активності (сума балів) мах=16	8.90	8.09	7.18	7.90

159-162. Ступінь довіри до новинних медіа (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я довіряю новинним медіа	25.78
Я вважаю новинні медіа чесними	23.48
Я вважаю інформацію новинних медіа точною	26.45
Я стежу за новинними медіа	39.26

За статтю

	чол.	жін.
Я довіряю новинним медіа	25.54	26.05
Я вважаю новинні медіа чесними	24.74	22.42
Я вважаю інформацію новинних медіа точною	28.86	24.33
Я стежу за новинними медіа	36.83	41.40

Клас

	7-8	9-11
Я довіряю новинним медіа	28.13	24.64
Я вважаю новинні медіа чесними	27.32	21.85
Я вважаю інформацію новинних медіа точною	30.03	24.89
Я стежу за новинними медіа	36.92	39.51

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я довіряю новинним медіа	27.88	27.49	20.44	28.31
Я вважаю новинні медіа чесними	25.94	24.90	18.26	26.07
Я вважаю інформацію новинних медіа точною	27.88	27.41	22.62	28.70
Я стежу за новинними медіа	44.03	40.04	34.33	40.54

163-166. Ступінь громадянської активності (згодні зі ствердженнями у відсотках)

У цілому

Я хотів/хотіла би боротися за Україну із зовнішньою інформаційною агресією	38.94
Я готуюся боротися за Україну із зброєю в руках, коли мені виповниться 18 років	25.23
Я готовий/а приєднатися до руху опору в умовах зовнішньої загрози, наприклад, поширювати листівки	34.92
Я взяв/взяла би участь у демонстрації на підтримку України в умовах зовнішньої загрози	37.52

За статтю

	чол.	жін.
Я хотів/хотіла би боротися за Україну із зовнішньою інформаційною агресією	39.81	37.99

Я готуюся боротися за Україну із зброєю в руках, коли мені виповниться 18 років	31.81	19.33
Я готовий/а приєднатися до руху опору в умовах зовнішньої загрози, наприклад, поширювати листівки	37.02	33.08
Я взяв/взяла би участь у демонстрації на підтримку України в умовах зовнішньої загрози	38.96	36.14

Клас

	7-8	9-11
Я хотів/хотіла би боротися за Україну із зовнішньою інформаційною агресією	40.17	37.50
Я готуюся боротися за Україну із зброєю в руках, коли мені виповниться 18 років	27.14	24.05
Я готовий/а приєднатися до руху опору в умовах зовнішньої загрози, наприклад, поширювати листівки	35.59	34.39
Я взяв/взяла би участь у демонстрації на підтримку України в умовах зовнішньої загрози	37.41	37.29

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Я хотів/хотіла би боротися за Україну із зовнішньою інформаційною агресією	47.38	39.98	30.78	40.77
Я готуюся боротися за Україну із зброєю в руках, коли мені виповниться 18 років	25.73	27.64	21.25	25.62
Я готовий/а приєднатися до руху опору в умовах зовнішньої загрози, наприклад, поширювати листівки	39.20	36.59	30.97	33.26
Я взяв/взяла би участь у демонстрації на підтримку України в умовах зовнішньої загрози	46.23	37.85	31.36	37.53

ДРУЖБА ОНЛАЙН І ОФЛАЙН

У цілому

Загальна кількість дружніх контактів онлайн	468.39
--	--------

За статтю

	чол.	жін.
Загальна кількість дружніх контактів онлайн	368.90	557.04

Клас

	7-8	9-11
Загальна кількість дружніх контактів онлайн	407.91	492.45

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Загальна кількість дружніх контактів онлайн	555.74	490.05	400.70	440.84

173-177. Запитання про кількість друзів (середні значення зазначеної кількості)

У цілому

Скільки френдів/підписників у Вас є в соціальних мережах (у сукупності, ті, що не повторюються)?	464.47
Скільки приблизно друзів у Вас загалом у телефонній книзі?	93.47
Якби Ви святкували сьогодні вечірку на честь повноліття, скількох би друзів Ви хотіли б запросити?	59.42
Подумайте про друзів, яким Ви надіслали б повідомлення із запрошенням на святкування важливої події (день народження, успішно складений іспит та ін.). Скільки їх	83.24
Скільки у Вас друзів поза школою?	78.08
Подумайте про друзів, яких Ви могли би попросити про якусь послугу, знаючи, що вони допоможуть. Скільки їх?	70.56

За статтю

	чол.	жін.
Скільки френдів/підписників у Вас є в соціальних мережах (у сукупності, ті, що не повторюються)?	362.96	541.70
Скільки приблизно друзів у Вас загалом у телефонній книзі?	106.35	83.32
Якби Ви святкували сьогодні вечірку на честь повноліття, скількох би друзів Ви хотіли б запросити?	86.65	31.74
Подумайте про друзів, яким Ви надіслали б повідомлення із запрошенням на святкування важливої події (день народження, успішно складений іспит та ін.). Скільки їх	122.73	41.78
Скільки у Вас друзів поза школою?	118.38	43.86
Подумайте про друзів, яких Ви могли би попросити про якусь послугу, знаючи, що вони допоможуть. Скільки їх?	106.53	35.90

Клас

	7-8	9-11
Скільки френдів/підписників у Вас є в соціальних мережах (у сукупності, ті, що не повторюються)?	425.98	485.00
Скільки приблизно друзів у Вас загалом у телефонній книзі?	66.87	95.18
Якби Ви святкували сьогодні вечірку на честь повноліття, скількох би друзів Ви хотіли б запросити?	67.29	58.44
Подумайте про друзів, яким Ви надіслали б повідомлення із запрошенням на святкування важливої події (день народження, успішно складений іспит та ін.). Скільки їх	35.02	102.25
Скільки у Вас друзів поза школою?	58.91	92.82
Подумайте про друзів, яких Ви могли би попросити про якусь послугу, знаючи, що вони допоможуть. Скільки їх?	70.24	68.25

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Скільки френдів/підписників у Вас є в соціальних мережах (у сукупності, ті, що не повторюються)?	537.02	470.87	432.65	428.16
Скільки приблизно друзів у Вас загалом у телефонній книзі?	116.60	110.20	68.25	70.36
Якби Ви святкували сьогодні вечірку на честь повноліття, скількох би друзів Ви хотіли б запросити?	72.74	55.97	33.87	88.71
Подумайте про друзів, яким Ви надіслали б повідомлення із запрошенням на святкування важливої події (день народження, успішно складений іспит та ін.). Скільки їх	82.97	108.09	22.61	118.16
Скільки у Вас друзів поза школою?	72.67	106.93	38.28	80.12
Подумайте про друзів, яких Ви могли би попросити про якусь послугу, знаючи, що вони допоможуть. Скільки їх?	80.80	96.68	20.90	76.44

178. Думаю, що в дружбі головне - не кількість друзів (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

так	82.00
ні	13.39
важко відповісти	4.61

За статтю

	чол.	жін.
--	------	------

так	78.19	85.41
ні	15.65	11.29
важко відповісти	6.15	3.30

Клас

	7-8	9-11
так	80.53	82.46
ні	14.32	13.11
важко відповісти	5.16	4.43

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так	84.31	82.36	78.20	85.17
ні	10.46	12.38	17.98	11.01
важко відповісти	5.23	5.26	3.81	3.82

179. Мене цілком влаштовує та кількість друзів, яка в мене є зараз (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

так, влаштовує	71.32
ні, хотілось би більше	19.46
ні, хотілось би менше	4.58
важко відповісти	4.65

За статтю

	чол.	жін.
так, влаштовує	68.59	73.84
ні, хотілось би більше	20.54	18.44
ні, хотілось би менше	5.76	3.44
важко відповісти	5.12	4.28

Клас

	7-8	9-11
так, влаштовує	69.68	72.43

ні, хотілось би більше	20.53	18.63
ні, хотілось би менше	4.84	4.50
важко відповісти	4.95	4.44

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так, влаштовує	71.01	70.59	69.85	75.56
ні, хотілось би більше	19.33	20.16	20.19	16.82
ні, хотілось би менше	4.62	4.48	5.32	3.59
важко відповісти	5.04	4.77	4.64	4.04

181. Які емоції у Вас викликає використання соціальних мереж? (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

частіше позитивні	55.08
частіше негативні	12.95
іноді позитивні	15.93
іноді негативні	4.21
важко відповісти	11.83

За статтю

	чол.	жін.
частіше позитивні	49.52	60.10
частіше негативні	17.20	8.98
іноді позитивні	17.52	14.59
іноді негативні	3.76	4.63
важко відповісти	12.00	11.71

Клас

	7-8	9-11
частіше позитивні	52.00	57.64
частіше негативні	13.58	12.24
іноді позитивні	16.95	15.09
іноді негативні	4.63	3.87

важко відповісти	12.84	11.16
-------------------------	-------	-------

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
частіше позитивні	54.72	54.58	53.69	59.19
частіше негативні	12.16	14.42	12.98	10.31
іноді позитивні	17.82	14.62	16.94	15.02
іноді негативні	3.77	4.09	5.05	3.59
важко відповісти	11.53	12.28	11.34	11.88

182. Я поширюю зазвичай інформацію на своїх акаунтах у соціальних мережах. (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

1 раз/день	14.38
2 рази/день	11.99
3 рази/день	7.93
4 рази/день	5.33
кілька разів на тиждень	11.84
кілька разів на місяць	16.98
іще рідше або зовсім не поширюю	20.45
важко відповісти	11.10

За статтю

	чол.	жін.
1 раз/день	15.51	13.35
2 рази/день	16.23	8.15
3 рази/день	9.35	6.61
4 рази/день	4.56	6.04
кілька разів на тиждень	6.87	16.16
кілька разів на місяць	12.55	20.94
іще рідше або зовсім не поширюю	22.78	18.48
важко відповісти	12.15	10.26

Клас

	7-8	9-11
1 раз/день	16.54	13.32
2 рази/день	12.22	11.36
3 рази/день	9.59	7.17
4 рази/день	6.74	4.89
кілька разів на тиждень	10.12	12.37
кілька разів на місяць	15.07	17.58
іще рідше або зовсім не поширюю	16.44	23.35
важко відповісти	13.28	9.96

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
1 раз/день	13.60	16.68	10.27	16.82
2 рази/день	11.92	13.46	11.92	8.74
3 рази/день	6.90	7.80	9.32	6.73
4 рази/день	5.23	4.88	6.71	4.26
кілька разів на тиждень	13.18	11.02	12.05	11.88
кілька разів на місяць	18.83	16.98	15.62	17.49
іще рідше або зовсім не поширюю	22.80	19.02	20.27	21.75
важко відповісти	7.53	10.15	13.84	12.33

183. Я маю власний канал YouTube, на якому поширюю інформацію. (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

Так	18.51
Ні	81.49

За статтю

	чол.	жін.
Так	26.52	11.42
Ні	73.48	88.58

Клас

	7-8	9-11
--	-----	------

Так	23.03	15.63
Ні	76.97	84.37

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
Так	16.11	21.42	15.26	19.78
Ні	83.89	78.58	84.74	80.22

180. Дружба офлайн (у реальному світі) і дружба з використанням соціальних мереж практично не відрізняються. (розподіл відповідей у відсотках)

У цілому

так, відрізняється	57.82
ні, не відрізняється	24.01
важко відповісти	18.17

За статтю

	чол.	жін.
так, відрізняється	56.29	59.33
ні, не відрізняється	26.26	21.88
важко відповісти	17.45	18.79

Клас

	7-8	9-11
так, відрізняється	58.69	57.13
ні, не відрізняється	22.44	24.98
важко відповісти	18.86	17.88

У регіональному розрізі

	Захід	Центр	Схід	Південь
так, відрізняється	61.30	56.39	56.22	60.31
ні, не відрізняється	21.34	25.66	25.85	20.18
важко відповісти	17.36	17.95	17.92	19.51

Короткі коментарі до отриманих даних

Загальні принципи використання отриманих даних

Наведені в бюлетені дані дають можливість порівняти власні результати опитування із загальними, що отримано від усіх учасників проєкту. У кожному розділі пропонуються різні способи порівняння своїх даних із груповими – загальноукраїнськими, або розділеними за статтю, за віком (класами), а також за макрорегіонами. Якщо ви виявили різницю між своїми показниками і загальноукраїнськими, варто подивитися, чи зберігається ця різниця при порівнянні своїх даних із підгрупами (дівчата-хлопчики, учні 7-8 і 9-10 класів, різні макрорегіони України). Розуміння власних особливостей у порівнянні з іншими дає ключик до визначення того, на чому варто зосередити зусилля в діалогах, у плануванні майбутнього і в підборі найбільш ефективних практик у щоденному освітньому процесі. Порівняння дає можливість задуматися, чому виникла різниця, чи вона є бажаною (небажаною), чи влаштовують вас результати порівняння. Обрати, що робити далі, допоможуть розвивальні заходи, в яких можна взяти участь дистанційно.

У цьому інформаційному бюлетені наводяться коментарі до трьох змістових блоків опитування, які є сьогодні важливими координатами побудови майбутнього: ставлення до новітніх цифрових технологій, деякі особисті основи вибору професії, патріотизм та громадянство. Ці координати стосуються як віддаленого майбутнього всього людства, так і свого персонального місця, зокрема в світі професій, який змінюється в цифрову добу. Важливо дати підліткам зрозуміти, що майбутнє визначається ними вже зараз - тими внесками, які вони можуть зробити для себе через усвідомлення своєї взаємодії з медіа. Це стосується як міркувань про джерела своїх думок і роль медіавпливів, так і розуміння ролі своєї інформаційної поведінки вже сьогодні, не відкладаючи внески на далеке майбутнє.

Роботизація та кіборгізація людського життя

Досліджуючи досвід взаємодії школярів з різними технологічними уособлення сучасного світу, ми можемо сказати, що більшість українських старшокласників взаємодіяли з різного роду новітніми технологіями і, в принципі, позитивно налаштовані щодо їх залучення у людське життя. Так, вважають, що мали прямий досвід взаємодії із програмами на основі штучного інтелекту 75,2% опитуваних, 60,3% – з розумними речами, а 25,6% – із роботами.

Загалом українські старшокласники демонструють лояльне ставлення до роботів та програм на основі штучного інтелекту. Можна сказати, що більшість підлітків вже сприймає роботів як звичну частину свого життя. Найбільш прийнятними для роботів діти вважають ролі хатнього помічника (76,7%), захисника чи охоронця (58,4%), іграшки для розваг (52,5%) та члена команди у спільній справі (52,3%). При цьому кожен третій респондент готовий розглядати робота і як однокласника або колегу по навчанню, кожен другий – у якості приятеля.

Більше половини опитаних старшокласників з толерантністю («така ситуація має право на існування») готові поставитися до ситуації в якій людину виховували б роботи (55,2%) або штучний інтелект (53,6%). При цьому кожен сьомий опитуваний хотів би дружити з особою, яку виховували не люди, а машини, і також кожен сьомий готовий розглядати робота у соціальній ролі партнера в стосунках (хлопця/дівчини). Це свідчить про наявність кордону в ставленні до технологій, що зумовлено суто людськими явищами дружби і любові.

У дослідженні ставлення до технологічних змін людського тіла (його кібергізації), було виявлено, що українські старшокласники більш толерантно ставляться до роботизації чужого тіла, ніж до власного. *Так, діти* готові поставитися добре до людини у якої кінцівки замінено

роботизованими протезами (руки/ноги) (82,3%), яка не чує або не може бачити без спеціального роботизованого протезу (81,6%), не може ходити сама, пересувається тільки на роботизованому візку (80, 8%). Лише 11,3% опитаних вважають, що люди з роботизованими частинами тіла «вже і не зовсім люди» і близько 20% вважають, що для них було б проблемою будувати романтичні стосунки із людиною, що має якусь роботизовану частину тіла. При цьому лише кожен шостий мав прямий досвід взаємодії з роботизованими протезами. Особливо важливо осмислити цю інформацію в світлі повернення українських військовослужбовців після поранень до мирного життя.

Кіборгізація власного тіла, як сучасна тенденція, викликає серед старшокласників теж досить позитивні відгуки. Так, 54,7% старшокласників готові покращити власне тіло вбудованим перекладачем (щоб можна було розуміти інші мови на постійній основі та без зусиль), 35,1% вбудованим у тіло додатковим мозком (покращувачем пам'яті, інтелекту), 27,6% допускають можливість замінити власні органи чуття на їх покращені роботизовані версії і 23,9% хочуть доповнити власне тіло «Сокером» для прямого підключення до Інтернету.

Здебільшого українські старшокласники сприймають роботів не як щось добре, чи погане, а як певний інструмент чи механізм, який виконує закладену в нього програму. Однак 45,8% опитаних вірять у те, що у майбутньому роботи будуть становити фізичну загрозу для людства, а 39,3% погоджуються з постулатом, що роботи/штучний інтелект можуть стати найкращими друзями людини. Загалом питання щодо загроз та майбутнього робототехніки демонструють суперечливе ставлення до них серед старшокласників і потребують дискусій для усвідомлення, адже за відсутності власного досвіду взаємодії з новітніми технологіями ставлення до них формується переважно під впливом медіаконтенту. Роздуми над джерелами того чи іншого власного ставлення до новітніх технологій є важливим умінням, необхідним для сучасної людини.

Професійне самовизначення і комунікаційні уміння в конфліктних ситуаціях

Професійне самовизначення – це питання, яке постає перед кожним учнем. Відсутність у школярів досвіду в цій сфері потребує від дорослих особливої уваги до забезпечення розуміння головних орієнтирів при виборі майбутньої професійної діяльності. Світ професій змінюється під впливом новітніх технологій, а дорослі часто для вибору професій пропонують ті орієнтири, якими користувалися самі. Отримані дані дають можливість організувати розмову про професійні плани підлітків, відштовхуючись від групових відмінностей.

Загалом при підготовці до майбутньої професії учні найбільше зосереджуються на тому, щоб розвивати систему знань і умінь, необхідних для цієї професії в процесі навчання та поза навчальною діяльністю (50,1%), виховують в собі загальні позитивні якості (41,8%). Самонавчання в Інтернеті теж є досить популярним серед школярів (33,7%).

Більшість учнів вважає, що приділяє увагу підготовці до майбутньої професії: від декількох годин на тиждень (29,7%) до декількох годин на день (26,4%). Прикметно, що дещо більше учнів 7-8 класів (на 5%, порівняно з 9-10 класами) вважають, що приділяють підготовці до майбутньої професії увагу щоденно.

При виборі професії учні найчастіше орієнтуються на дохідність (54%) та можливість працювати цікаво і змістовно (53,8%). Третина школярів орієнтується на престижність професії (31,5%). Дівчата частіше віддають перевагу суспільно-значущій діяльності, ніж хлопці (40,7% проти 35,6%) та частіше відмічають такий професійний орієнтир, як цікава і змістова робота (58,5% проти 48,4%). Кумири і відомі особистості теж відіграють певну роль при виборі професії школярами, третина учнів (31,3%) знає відомих особистостей, які досягли успіху в обраній ними професії.

Досить популярною на даний момент є професія у сфері інформаційних технологій, особливо серед хлопців – з них 48,8% вже обрали цей напрям діяльності або припускають таку можливість. Це досить високий показник, який відповідає перспективі цифрової трансформації економіки і суспільного життя.

Старшокласники більш впевнено, ніж учні середньої школи, визначають перелік чинників, які є для них суттєвими для майбутньої професійної діяльності. Загальний рівень обґрунтованості вибору професії є середнім (для 58,5% опитуваних) і може бути підвищений у взаємодії з дорослими, в тому числі й завдяки осмисленню ролі медіавпливів на вибір професійного майбутнього.

Найактивніше учні спілкуються щодо вибору професії з батьками (64%) та однолітками (43,0%). З вчителями з цього приводу учні спілкуються значно рідше.

Ефективність спілкування залежить від того, як саме уміють підлітки комунікувати, який обирають стиль взаємодії з іншими людьми. Комунікативні уміння є важливими для вибору професії, але також для досягнення практично будь-якої життєвої задачі. Рівень комунікативних умінь є чинником адаптації школяра до класного колективу, психологічного комфорту та благополуччя, навчальної активності та ефективності. Дослідження показало, що на думку школярів їм найбільш властиві прояви поведінки, які відповідають компетентному стилю, отже вони бачать свій стиль спілкування як впевнений, партнерський. Учні, які мають залежний стиль комунікації, мають зазвичай схильність до уникнення вирішення комунікативних задач у конфліктних ситуаціях, а з домінуючим агресивним - часто навпаки вирішують їх, нехтуючи позицією решти учасників комунікативного процесу. Визначення стилю комунікації за допомогою опитувальника говорить більше про самосприйняття, а не про дійсні індивідуальні особливості, про які могли б дати зворотній зв'язок інші люди.

Розмова про різні стилі спілкування, в тому числі за допомогою електронних засобів, може бути корисною для розширення діапазону (різноманітності) комунікативних умінь і підвищення точності самооцінки в цій сфері.

Дружба онлайн і офлайн – важлива частина життя підлітків.

У цілому, майже кожен другий підліток зазначає, що онлайн-дружба відрізняється від офлайн, але майже кожен четвертий вважає, що не відрізняється. Переважна більшість підлітків погоджуються, що в дружбі головне не кількість друзів. Переважну більшість також влаштовує наявна кількість друзів. Майже кожен п'ятий підліток повідомив, що хотів би мати більше друзів. Про те, що влаштовує кількість друзів, більше зазначають дівчатка, а що хотілось би мати більше друзів – хлопчики. Старші діти частіше відповідають, що їх влаштовує кількість друзів, аніж менші.

Загалом підлітки повідомляють, що мають у 5 разів менше друзів у телефонній книзі, аніж френдів у соціальних мережах. Майже кожного другого з френдів підлітки готові запросити на святкування повноліття, що значно менше від кількості друзів, яких готові попросити про послугу з упевненістю, що ті допоможуть. Тобто, актуальною залишається розмова про приятельство і взаємність у дружбі.

Позитивність ставлення до життя важлива особливість, яка проявляється і в тому, наскільки підліток може сприйняти і конструктивно використати зворотній зв'язок про самого себе від інших людей. Якщо за шкалою позитивності значення не досягають 27 балів, це свідчить про рівень нижче середнього, сприймання інформації про себе в таких дітей може бути ускладненим, хибно приписуватися ворожість намірів іншого. Більшість опитаних

дітей мають середній рівень позитивності. Загалом позитивне налаштування на світ є сприятливим для формування дієвих і здійснюваних планів щодо власного майбутнього.

Патріотизм цифрової доби

Патріотизм молоді цифрової доби у даному опитуванні розглядається у двох вимірах: традиційному та інформаційному.

Традиційний патріотизм – любов до Батьківщини і самовизначення на підтвердження своєї любові добрими справами на благо України. Більше двох третин опитаної молоді повідомляють, що люблять Україну. Дещо більше половини школярів вважають себе патріотами і своє ставлення до України виражають у добрих справах.

Проте планують вчитися в Україні трохи більше третини опитаних учнів, а жити і працювати в Україні – лише третина молоді. З огляду на глобалізацію сучасного світу бажання навчатися і працювати за межами країни не є чимось незвичним і не обов'язково свідчить про несправжність любові до Батьківщини. Проте загалом орієнтація більшості підлітків на зовнішню трудову міграцію не може вважатися продуктивною для країни. Про цю суперечливість потрібно міркувати і розбиратися в джерелах такого ставлення, адже медійні впливи можуть нав'язувати молоді думки про образ майбутнього без позитивного бачення власної країни. Це одна з мішеней інформаційної війни.

Тому варто оцінити й інформаційний патріотизм – виявлення патріотизму саме в інформаційному просторі, яке можна здійснювати вже сьогодні, не чекаючи настання майбутнього. Так, майже дві третини опитаних школярів вважають важливим відстежувати події, які відбуваються в країні. Надають перевагу українському медіаконтенту і фільмам українського виробництва трохи більше половини школярів. Стільки ж роблять посильний внесок у формування патріотичної медіакультури, роблячи перепости про події в країні, визначні дати, героїчні постаті, або поширюючи інформацію, яка позитивно висвітлює Україну, українців, українське.

Приблизно половина опитаних вважає, що вони готові захищати інформаційний простір України від брехні, маніпуляцій, ворожої пропаганди. Принципово не переглядають розважальний, художній контент з країни-агресора третина опитаних учнів. Міркування про те, як саме можна здійснювати свій інформаційний патріотизм вже сьогодні, є важливою перспективою для обговорення.

Дотичними до теми патріотизму особистості є питання самовизначення громадянської національної ідентичності, ототожнення себе з країною, в якій живеш, зокрема з її національними символами.

Результати опитування показали, що близько двох третин школярів відчувають себе громадянами України. Для них є цінними такі українські символи, як державний прапор, гімн України. Більш, ніж половина опитаних, визначає для себе важливим символом український тризуб, а також повідомляє про зацікавленість історією України. Вони повідомляють, що відчувають позитивні емоції, коли хвалять їх співвітчизників.

Щодо захисту України у майбутньому зі зброєю в руках – виявляють готовність чверть школярів. Це свідчить про миролюбство, як важливу українську цінність. Але миролюбство нації в контексті захисту України від зовнішньої агресії стає недоречним. А 25% готовності свідчить про недостатні результати шкільного національно-патріотичного виховання. У порівнянні з опитуванням 2018 року, показник готовності учнівської молоді щодо захисту України зі зброєю в руках, коли стануть дорослими, - дещо підвищився. Не зважаючи на це, треба розуміти, що аспект майбутнього захисту України завжди буде мішенню

провокаційних інформаційно-психологічних впливів країни агресора. Міркування щодо впливу медіа на готовність до збройного захисту своєї країни в майбутньому є важливою складовою формування світогляду підлітків в сучасних умовах.

Список використаної літератури

Григорівська Л. В. Накопичування компетентності в процедурах репрезентативної рефлексії: методичні рекомендації [Електронний ресурс] / Л. В. Григорівська, М. І. Найдьонов, Л. А. Найдьонова. — 2016. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0145.pdf

Григорівська Л. В. Особливості поінформованості дорослих громадян України і старшокласників у ситуації вибору професії (2010–2011 роки) / Л. В. Григорівська, Н. І. Череповська // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 листопада 2012 р., м. Київ) : в 2 ч. Ч. 1. — К. : ПК ДСЗУ, 2012. — С. 49–56. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0131.pdf

Григорівська Л. В. Особливості поінформованості дорослих громадян України і старшокласників у ситуації вибору професії (2010–2011 роки) [Електронний ресурс] / Л. В. Григорівська, Н. І. Череповська / Доповідь на Міжнародній науково-практичній конференції (29–30 листопада 2012 р., м. Київ) "Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення" — К. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st-dk_0131.pdf

Григорівська Л. В. Соціально-психологічна компетентність педагога як рефлексивний механізм втілення дитиноцентризму в освіті / Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.1 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] — К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 — 370 с. — С. 60-70. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0138-LV.pdf

Колмогорова Л.А. (2015). Формирование коммуникативной компетентности личности: учебное пособие. Барнаул: АлтГПУ, 2015, 205 с.

Малецька, О.О. (2018). Кіберспорт як захоплення та напрям професійного самовизначення школярів *Психолого-педагогічні засади формування особистості в умовах глобальних освітніх трансформацій. Науковий вісник КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Вінниця, за наук.ред. А.І.Анцибора), с. 78-81

Малецька, О.О. (2018). Підходи до проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців у сфері інформаційних технологій. *Науковий журнал «Молодий вчений»*, № 8 (60), с. 53-56

Малецька, О.О. (2020). Модель комунікативних стилів майбутніх фахівців в галузі інформаційних технологій. *Науковий журнал з соціології та психології "Габітус"*, №16, с. 59-64.

Найденов М. И. Опыт использования рефлексивного творческого тренинг-практикума в подготовке практического психолога / М. И. Найденов // Проблемы развития психологической службы в системе образования : Сборник материалов региональной научно-практической конференции. — Славянск, 1993. — С. 59–61. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0092.pdf.

Найденов М. И. Персональная педагогика на основе групповой рефлексии (к проблеме создания индивидуальных программ творческого развития личности взрослого) / М. И. Найденов, Л. А. Найденова, Л. В. Григоровская // Професійна творчість в системі підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів: Зб. наук. праць. Випуск-6. — К., Запоріжжя, 1997. — С. 78–83. — Режим доступа: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0041.pdf

Найдюнов І. М. Динамічний показник виконання технічного завдання опитування (Виконання ТЗ опитування): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64081 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64081.pdf

Найдюнов І. М. Електронний бюлетень "Моніторинг професійного самоздійснення в умовах упровадження Національної рамки кваліфікацій" (Генерація бюлетеня. НРК): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Найдюнова Любов Антонівна, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64077 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64077.pdf

Найдюнов І. М. Мобільне мультимедійне опитування престижності професій (ММТ-престижність) / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович. [авторське свідоцтво № 47186 від 14.01.2013] — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_47186.pdf

Найдюнов І. М. Модуль генерації кодів-паролей для тестування професійного самоздійснення за запитом інтерв'юера (Генерації кодів-паролей. НРК): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64083 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64083.pdf

Найдюнов І. М. Модуль самореєстрації для тестування професійного самоздійснення за власною ініціативою (Самореєстрація. НРК): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64082 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64082.pdf

Найдюнов І. М. Опитувальник професійного самоздійснення на основі загальних соціально-психологічних показників. НРК: компетентності, рівні кваліфікації (Професійне самоздійснення. НРК): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Найдюнова Любов Антонівна, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64079 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64079.pdf

Найдюнов І. М. Техніка продовження перерваного он-лайн тестування професійного самоздійснення (Продовження тестування. НРК): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64084 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64084.pdf

Найдюнов І. М. Управління виконанням технічного завдання опитуванням (Управління виконанням ТЗ опитування): комп'ютерна програма / Найдюнов Іван Михайлович, Найдюнов Михайло Іванович, Григоровська Любов Володимирівна. [авторське свідоцтво № 64080 від 12.02.2016]. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/as_64080.pdf

Найдюнов М. І. Концептуалізація рівнів відбиття реальності у відповідності до професійної рамки кваліфікацій : груп-рефлексивний підхід / М. І. Найдюнов, Л. А. Найдюнова // Психологія особистості професіонала : збірник статей. — К. : Педагогічна думка, — 2016. — С. 33–44. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0143.pdf

Найдьонов М. І. Розвиток рефлексії як психологічна умова професійного самовизначення старшокласників / М. І. Найдьонов, Л. А. Найдьонова // Творче використання педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського в умовах перебудови народної освіти в країні (тези доповідей та повідомлень научно-практичної конференції, присвяченої 70-річчю з дня народження В. О. Сухомлинського) 7–8 грудня. — Луцьк, 1988. — С. 53–54. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0022_u.pdf

Найдьонов М. І. Свідома і системна саморегуляція суб'єктів соціалізації: груп-рефлексивний підхід [Електронний ресурс] / М. І. Найдьонов, Л. А. Найдьонова, Л. В. Григоровська // International Journal of Education & Development. Volume 3. Psychology / Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukrainian Association of Educational and Developmental Psychology. — Co-publ. : Publishing office: Accent Graphics Communications. — Hamilton ON, 2017. — Р. 25–37. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0142.pdf <https://lib.iitta.gov.ua/708874/1/International-Journal-of-Education---Development.--2017-----3-----pdf>

Найдьонов М. І. Соціально-психологічні чинники престижності масових професій та їх врахування в профорієнтаційній роботі з молоддю : Навчальна програма спецкурсу / М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська, О. І. Хоріна. — К., Міленіум, 2009. — 26 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Programa_spetskursu.pdf

Найдьонов М. І., Репрезентативна рефлексія і рефлексивна ємність середовища спілкування як механізми профорієнтації при впровадженні Національної рамки кваліфікацій / Михайло Іванович Найдьонов, Любов Володимирівна Григоровська // Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. Статей. — НАПН України, Ін-т соціальної та політичної психології; редкол.: С. Д. Максименко, М. М. Слюсаревський та ін. — К.: Міленіум, 2016. — Вип. 38 (40). — С. 218 – 245 http://iris-psy.org.ua/publ/st_0144.pdf

Найдьонов М., Григоровська Л., Найдьонова Л. РЕФЛЕКСИВНА ТЕХНОЛОГІЯ НА ОСНОВІ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОЇ РЕФЛЕКСІЇ В ПРОФОРІЄНТАЦІЙНІЙ РОБОТІ. - 2017 \mim_txt\abs_tez\abs\2017 амстердам\tz_0285_0841\tz_0285_0841_укр_ок.docx

Найдьонов М.І. Паритетність суб'єктності як розв'язання проблеми складно-координованості. Погляд з позицій теорії групової рефлексії // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: Збірник наукових праць. № 4 / Редкол.: І.Д.Бех, Е.В.Белкіна, Н.М.Бібік та ін. - К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2005. - С. 36-58 – Режим доступу : http://iris-psy.org.ua/publ/st_0073_1.pdf

Найдьонов М.І., Найдьонова Л.А. Модель репрезентацій групового суб'єкта в наданні психологічної допомоги // Теорія і практика допомоги особистості в психологічному консультуванні і психотерапії: Матеріали міжнародної науково практичної конференції - Київ, 2005 - С. 81-84 – Режим доступу : http://iris-psy.org.ua/publ/st_0063.pdf

Найдьонова Л. А. Вплив медіа на розвиток особистості / Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк ; за наук. редакцією В. В. Різуна [Волошенюк О.В., Дзюба Д.Ю., Дубровський В.Ф., Іванов В.Ф., Іванова Т.В., Кульчинська Л.М., Найдьонова Л.А., Негрєєва І.І., Новікова Л.Є., Пашкова О.Й., Почепцов Г.Г., Федоров О.В., Хоменок О.С.] – Київ: Центр вільної преси, 2012. – С. 237–282. Режим доступу <http://mediaosvita.org.ua/book/mediaosvita-mediagramotnist/>

Найдьонова Л. А. Кібербулінг у підлітковому рейтингу інтернет-небезпек / Любов Найдьонова // Психологічні науки: проблеми і здобутки : зб. наук. статей / Київ. міжнар. ун-т, Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. — К. : КиМУ, 2018. — Вип. 1 (11). — 320 с. — С. 141–159.

Найдьонова Л.А. Кібер-буллінг підлітків (віртуальний терор) як новітній феномен інформаційної доби: теоретико-методичні засади подолання і профілактики. / Практична психологія та соціальна робота, № 8, 2010. – С. 10–18 (1,2 д.а.)

Найдьонова Л.А. Кібер-буллінг: небезпечне віртуальне «бикуння» / Медіаграмотність. -10 грудня, 2010. – Режим доступу: <http://osvita.telekritika.ua/material/modulno-proektna-pobudova-programi-mediaosviti-motivi-i-resursi>

Найдьонова Л.А. Рефлексивний капітал територіальних спільнот у забезпеченні психологічного благополуччя людини // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць. № 4 / Редкол.: І.Д.Бех, Е.В.Белкіна, Н.М.Бібік та ін. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2005. – 59 – 66.

Найдьонова Л.А. Агресивний кіберпростір чи агресивні користувачі? - психологічні засади додання кібербулінгу / // Психологічні перспективи. Спецвипуск «Проблеми кіберагресії». Т. 2. – 2012. - С. 83-92.

Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу: підручник, вид.2, стереотип., ІСПП НАПН України; Кіровоград: Імекс–ЛТД, 2015. – 244 с.

Чаплінська, Ю. С. (2019). Ставлення до роботів та роботизованих протезів: проблеми сьогодення і конструювання майбутнього. *Наукові студії із соціальної та політичної психології: збірник наукових праць*, №43 (46), 229-238.

Чаплінська, Ю.С. (2020). Можливості використання чат-ботів в освітній сфері. *Медіаторчість в сучасних реаліях: протистояння медіатравмі. Випуск третій. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової інтернет-конференції з міжнародною участю* (м. Київ, 19 червня 2020 р., укладач. Ю.С. Чаплінська). Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. Взято з: http://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/CHaplinska_YUS_Vykorystannya_chat-botiv_v_osviti.pdf

Чаплінська, Ю.С. (2020). Парасоціальні стосунки: діти та роботи. Що треба знати батькам? *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи: збірник наукових праць* (за заг. редакцією Г.В. Беленької, В.І. Бондар, І.М. Шоробури). Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 410-422.

Чаплінська, Ю.С. (2020). Роботи в освітній сфері. *Газета “Освіта і суспільство”*, № 7-8, 9.

Чаплінська, Ю.С. (2020). Цифрове суспільство і роботи четвертого покоління. *Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукова молодь-2020»* (Київ, 21 жовтня 2020 р.). – К.: ФОП Ямчинський О.В., 80-84.

Череповська, Н. І. (2017). *Медіаосвітні ресурси розвитку патріотизму і критичного мислення молоді*. Кропивницький: Імекс-ЛТД.

Череповська, Н.І. (2020). Інформаційний патріотизм молоді: медіаторчість *Медіаторчість в сучасних реаліях: протистояння медіатравмі. Випуск третій. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової інтернет-конференції з міжнародною участю* (м. Київ, 19 червня 2020 р., укладач. Ю.С. Чаплінська). Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. Взято з: <http://mediaosvita.org.ua/book/iii-vseukrayinska-naukovo-praktychna-internet-konferentsiya-z-mizhnarodnoyu-uchastyu-mediatvorchist-v-suchasnyh-realiyah-protystoyannya-mediatravmi/>

Череповська, Н.І. (2020). Медіаосвітні практики розвитку інформаційного патріотизму молоді. *Проблеми політичної психології*, № 9 (23), 242-255.